

نوسان کمی و کیفی در فعالیت استرازی ایزوله های کلینیکی کاندیدا آلبیکنس در برابر ۵ نوع سوبسترا

مجید ریاضی پور^۱ Ph.D^۲؛ عباسعلی ایمانی فولادی^۳، حمید رضا توکلی^۴ Ph.D^۵**

چکیده

هدف: مطالعه قبلی ما نشان داد که کاندیدا آلبیکنس پس از رشد در محیط مایع YPG نوعی فعالیت استرازی داخل سلولی نشان می‌دهد. هدف مطالعه حاضر بررسی اختلاف های کمی و کیفی این فعالیت آنزیمی در بین ایزوله‌های کلینیکی این قارچ بوده است.

مواد و روش‌ها: ایزوله‌های کاندیدا آلبیکنس که به روش پاساژ مکرر روی محیط سابورو دکستروز آگار نگهداری می‌شدند برای القای تولید آنزیم به مدت ۴۸ ساعت در محیط YPG رشد داده شدند. سپس سلول های مخمیری جمع‌آوری و با گلاس بید شکسته شد. فعالیت استرازی مایع سیتوپلاسمی ایزوله‌ها با یک روش کلریمتری اندازه‌گیری و برای ارزیابی تفاوت‌های کیفی در این فعالیت آنزیمی از ۵ نوع سوبسترای سنتتیک استفاده شد.

یافته‌ها: عصاره سیتوپلاسمی همه ایزوله‌های کاندیدا آلبیکنس در برابر همه سوبستراهای بکار رفته فعالیت استرازی نشان داد و تفاوت‌های کمی و کیفی قابل توجهی در این فعالیت آنزیمی وجود داشت. میانگین فعالیت آنزیمی در همه ایزوله‌ها با تعداد کربن عامل کربوکسیل سوبسترا (بجز آلفا نفتیل لائورات) رابطه معکوس نشان داد و میزان این فعالیت برای آلفا نفتیل استات، بتا نفتیل استات، آلفا نفتیل کاپریلات، آلفا نفتیل لائورات و آلفا نفتیل پالمیتات به ترتیب برابر با ۱۴/۴، ۸/۴۵، ۰/۹۴، ۰/۴۲، ۰/۷۵ واحد (میکرومول در میلی گرم پروتئین در دقیقه) بود.

نتیجه‌گیری: نوسان مشاهده شده در فعالیت استرازی ایزوله‌های کلینیکی کاندیدا آلبیکنس ممکن است برای ردیابی زیرگونه‌های آن در اهداف اپیدمیولوژیک مفید باشد.

واژه‌های کلیدی: کاندیدا آلبیکنس، آنزیم، فعالیت استرازی، آلفا نفتیل

مقدمه

جمعیت تشکیل دهنده یک گونه در بسیاری از ویژگی‌ها اشتراک دارند اما ممکن است اختلافاتی ریز هم داشته باشند که پی بردن به آن‌ها به شناسایی زیرگونه یا استرین (Strain) منجر می‌شود. با شناسایی هر صفت جدید در یک گونه خاص از میکروارگانیسم‌های عفونت‌زا و نشان دادن نوسان آن صفت در جمعیت آن گونه، افق جدیدی برای درک مکانیسم بیماری‌زایی، شفاف‌تر شدن فاکتورهای اپیدمیولوژیک و نیز تشخیص و درمان بیماری‌های ناشی از آن گونه گشوده می‌شود.

برای تعیین زیرگونه قارچ‌ها از جمله کاندیدا آلیکنس تاکنون صفات متعددی مورد ارزیابی قرار گرفته است و روش‌های مختلفی برای نشان دادن نوسان صفات در اعضای تشکیل دهنده جمعیت این گونه بکار رفته است که برخی از آن‌ها نظیر رسیستو تایپ (۱)، مورفوتایپ (morphotyping) (۲) تایپ با مخمرهای کشنده (۳)، تایپ از روی الگوی الکتروفورزی و یا الگوی ایمونوبلاتی پروتئینهای سلولی (۵)، و تایپ لکتینی (۶) سابقه طولانی تری دارند و روش‌هایی همچون ژنوتایپ در سال‌های اخیر برای این منظور معرفی شده اند (۱۲-۷).

برای بررسی روابط استرینی در قارچ‌ها از تفاوت‌های کمی (۱۴ و ۱۳) و کیفی (۱۵ و ۸ و ۵) در فعالیت آنزیمی آن‌ها نیز استفاده شده است. پروتئینازها و فسفولیپازها از جمله آنزیم‌هایی هستند که بیش از همه برای این منظور به کار رفته اند (۱۶) برای نمونه Schreiber ایزوله‌های کلینیکی ک. آلیکنس و دیگر مخمرها را از نظر توانایی تولید یک کربوکسیل اسید پروتئیناز مطالعه نمود (۱۷) و Williamson فعالیت فسفولیپازی را بعنوان معیاری برای تایپ کردن کاندیدا آلیکنس مورد آزمایش قرار دارد (۱۳). همچنین Bernhardt با اندازه گیری نوسان ۱۹ آنزیم هیدرولیتیک در ایزوله‌های ک. آلیکنس نتیجه گیری کرد که روش به کار رفته در مطالعه وی یک متد مفید برای بیوتایپ کردن این مخمر است (۱۸).

علیرغم تنوع قابل توجه در صفات کاندیدا آلیکنس و روش‌های بکار رفته برای تفکیک زیرگونه‌های آن، به علت اشکالاتی موجود در

این روش‌ها هنوز هیچ کدام ویژگی‌های لازم برای پذیرفته شدن بعنوان یک روش تایپ استاندارد را نداشته اند. بنابر این شناسایی خصوصیات جدید در این پاتوژن مهم و ارزیابی آن به عنوان ابزار برای تایپ کردن زیرگونه‌ها باید ادامه یابد و مطالعه ما نیز در این راستا انجام شده است.

مطالعه قبلی ما نشان داد که مایع سیتوپلاسمی کاندیدا آلیکنس پس از رشد در شرایط خاص نوعی فعالیت استرازی نشان می‌دهد که مقدار آن در مقابل آلفا نفتیل استات یک میلی مولار در pH ۷/۵ و در دمای ۳۷ درجه سانتی گراد پس از ۹۰ دقیقه به حداکثر خود می‌رسد (۱۹) و هدف از مطالعه حاضر آن است تا با مورد آزمایش قرار دادن تعداد بیشتری از ایزوله‌های کلینیکی این مخمر نوسان کمی و کیفی این فعالیت آنزیمی را در آن‌ها اندازه گیری نماید. چنانچه این صفت تغییر استرینی نشان دهد زمینه مناسب برای مطالعات بعدی و ارزیابی امکان بکار گیری آن به عنوان شاخصی برای ردیابی زیرگونه‌های این پاتوژن مهم فراهم می‌گردد.

مواد و روش‌ها

کاندیدا آلیکنس: ایزوله‌های کاندیدا آلیکنس از مراجعه کنندگان به آزمایشگاه قارچ شناسی جدا و با پاساژ مکرر روی محیط سابوردکستروز آگار (Sabouraud dextrose agar) نگهداری می‌شدند.

القای فعالیت استرازی: برای القای فعالیت استرازی ایزوله‌های ک. آلیکنس در محیط مایع YPG (Yeast extract, Peptone, Glucose) کشت و به مدت ۴۸ ساعت در ۳۵ درجه سانتی گراد گرما گذاری شدند (۱۹).

تهیه عصاره سیتوپلاسمی: سلول‌های مخمری رشد یافته جمع‌آوری و پس از سه بار شستشو با استفاده از پرل‌های شیشه‌ای خرد شدند [۷]. بطور خلاصه سلول‌های شسته شده، پرل‌های شیشه‌ای به قطر ۰/۵ میلی متر و بافر شکننده (Breaking buffer) (تریس ۶۲/۵ میلی مولار، دی تیوتریتول ۱ میلی مولار، فینیل متیل سولفونیل فلوراید ۰/۲ میلی گرم در هر میلی لیتر، گلیسرول ۱۵٪، pH ۶/۸) به ترتیب به نسبت حجمی ۲:۱:۱ در لوله‌های شیشه‌ای ۱۵۰ × ۲۰ میلی

هیدرولیز و یک میکرومول آلفا نفتول تولید نماید بعنوان واحد فعالیت استرازی اختصاصی تعریف شد.

آنالیز اطلاعات: آزمایش‌ها از کشت تا سنجش فعالیت استرازی دو مرتبه تکرار شد و اندازه گیری فعالیت آنزیمی هر یک از ایزوله‌ها در مرتبه اول سه بار و در مرتبه دوم دو بار تکرار شد. از تست t-Student برای آزمون اختلاف میانگین فعالیت استرازی ایزوله‌ها استفاده و $P < 0.05$ برای معنی دار بودن اختلافات در نظر گرفته شد.

نتایج

جدول شماره ۱ نتایج بدست آمده از اندازه گیری فعالیت آنزیمی در برابر ۵ نوع سوبسترا را نشان می‌دهد. همه ایزوله‌های مورد مطالعه در برابر سوبستراهای آزمایش شده دارای فعالیت استرازی بودند و مقایسه میانگین فعالیت آنزیمی آن‌ها در برابر پنج نوع سوبسترا، بیانگر بیشترین میزان فعالیت در برابر آلفا نفتیل استات با $14/14$ میکرومول بر میلی‌گرم پروتئین در دقیقه، و کمترین میزان فعالیت در برابر آلفا نفتیل لائورات با $0/42$ میکرومول بر میلی‌گرم پروتئین در دقیقه است. میانگین فعالیت آنزیمی برترتیب در برابر آلفا نفتیل لائورات، آلفا نفتیل پالمیتات، آلفا نفتیل کاپریلات، بتا نفتیل استات، و آلفا نفتیل استات افزایش می‌یابد. آنالیز واریانس دوطرفه نشان داد که بجز اختلاف میانگین فعالیت آنزیمی در برابر آلفا نفتیل کاپریلات و آلفا نفتیل پالمیتات که فاقد اهمیت آماری است ($P=0.2049$) سایر تفاوت‌ها معنی دار است بطوری که مقدار P برای اختلاف میانگین فعالیت در برابر آلفا نفتیل لائورات و آلفا نفتیل پالمیتات معادل $0/03$ و برای اختلاف میانگین فعالیت در برابر سایر سوبستراها کمتر از $0/0001$ است. دامنه فعالیت استرازی ایزوله‌ها از $7/41$ تا $19/55$ میکرومول بر میلی‌گرم پروتئین در دقیقه متغیر بود و آنالیز واریانس دو طرفه نشان داد تفاوت‌های مشاهده شده در فعالیت استرازی ایزوله‌ها در برابر آلفا نفتیل استات از نظر آماری معنی دار است ($P < 0.0001$). دامنه فعالیت آنزیمی ایزوله‌ها در برابر بتا نفتیل استات $4/96$ تا $12/90$ میکرومول بر میلی‌گرم پروتئین در دقیقه و ایزوله‌های دارای کمترین و بیشترین فعالیت آنزیمی در برابر

متری مخلوط و با سرعت 2800 دور در دقیقه تا شکستن بیش از 80 درصد از سلول‌ها بر روی شیکر رومیزی دوران داده شد. لوله‌ها پس از هر یک دقیقه دوران، بمدت چند دقیقه در داخل یخ مذاب قرار می‌گرفتند تا از گرم شدن نمونه ممانعت شود. سپس سوسپانسیون حاصل بمدت یک ساعت در 1×10^5 در 4 درجه سانتی‌گراد اولترا سانتریفوژ شد و مایع رویی آن (عصاره سیتوپلاسمی) تا زمان اندازه‌گیری فعالیت آنزیمی در 20 - درجه سانتی‌گراد نگهداری شد.

سوبسترا: برای اندازه گیری فعالیت استرازی از پنج نوع سوبسترای سینتتیک شامل: آلفا نفتیل استات، بتا نفتیل استات، آلفانفتیل کاپریلات، آلفانفتیل لائورات، و آلفانفتیل پالمیتات (سیگما) استفاده شد. استوک 100 میلی مولار این سوبستراها در آن - پروپانول تهیه و تا زمان استفاده در دمای 4 درجه سانتی‌گراد نگهداری شد.

اندازه گیری فعالیت استرازی: فعالیت استرازی ایزوله‌ها با یک روش کلریمتری و در شرایط اپتیمیم تعیین شده در مطالعه قبلی اندازه گیری شد (۱۹). بطور خلاصه، سوبسترا از استوک 100 میلی مولار به لوله در حال دوران حاوی بافر فسفات 10 میلی مولار با دمای 45 درجه سانتی‌گراد اضافه می‌شد. برای حل کردن آلفانفتیل کاپریلات، آلفانفتیل لائورات و آلفانفتیل پالمیتات به ترتیب مقادیر $0/1$ ، $0/2$ و $0/3$ درصد تراپتون X-100 نیز به بافر اضافه می‌گردید. پس از تنظیم دمای لوله، مایع سیتوپلاسمی اضافه می‌شد و در صورت لزوم حجم واکنش با استفاده از بافر به یک میلی لیتر می‌رسید. پس از 90 دقیقه گرماگذاری، با اضافه کردن 50 میکرولیتر از محلول 10 درصد سدیم دودسیل سولفات واکنش خاتمه داده می‌شد. سپس 50 میکرولیتر محلول $0/2$ درصد فست ویوله B اضافه و با استفاده از طیف سنج میزان جذب در طول موج 520 نانومتر اندازه گیری می‌شد.

منحنی استاندارد فعالیت آنزیمی: با توجه باینکه فعالیت استرازی در برابر سوبستراهای مورد استفاده به آزاد شدن آلفا نفتول می‌انجامد، از مقادیر معین آلفا نفتول (سیگما) برای تهیه منحنی استاندارد استفاده شد.

محاسبه فعالیت استرازی اختصاصی: میزان آنزیم موجود در هر میلی گرم پروتئین که قادر باشد یک میکرومول سوبسترا را

فعالیت در برابر این سوبسترا را نشان داد ($P < 0,0001$)

بحث:

گزارش صفات جدید و ناشناخته در یک گونه عفونت زا، بررسی نوسان آن صفت در جمعیت آن گونه، و برقراری ارتباط بین آن صفت و دیگر ویژگی های مهم یا بیماری ناشی از آن گونه مسیری است که برای یافتن یک روش تایپ کردن طی می گردد. تایپ کردن یا تعیین خصوصیات زیر گونه های یک میکروارگانیسم امکان ردیابی دقیق تر سوبه های آن را فراهم می کند و می تواند با شفاف تر کردن اپیدمیولوژی بیماری ها، به پیشگیری، تشخیص و درمان موثرتر آنها کمک نماید. این کار با اندازه گیری شاخص هایی که از استرینی به استرین دیگر نوسان داشته باشد امکان پذیر می گردد. برای افتراق زیر گونه های کاندیدا آلیکس و بررسی نوسان صفات بین آنها تاکنون بیش از ده روش مختلف معرفی شده است و

این سوبسترا همان ایزوله هایی بودند که در مورد آلفا نفتیل استات هم کمترین و بیشترین فعالیت را نشان می دادند. نتایج آنالیز واریانس در مورد بتا نفتیل استات نیز نشان داد که تفاوت های مشاهده شده بین فعالیت ایزوله های مورد مطالعه در برابر این سوبسترا معنی دار است ($P < 0,0001$). کمترین میزان فعالیت در برابر آلفا نفتیل کاپریلات $0/66$ و بیشترین آن $1/35$ میکرومول بر میلیگرم پروتئین در دقیقه بود. در اینجا نیز اختلاف موجود بین ایزوله ها از نظر آماری معنی دار بود ($P < 0,0001$). کمترین و بیشترین میزان فعالیت در برابر این سوبسترا به ترتیب $0/71$ و $0/24$ میکرومول بر میلیگرم پروتئین در دقیقه و اختلافات مشاهده شده بین فعالیت ایزوله در برابر این سوبسترا از نظر آماری معنی دار است ($P < 0,0001$). دامنه فعالیت در برابر آلفا نفتیل پالمیتات از $0/18$ تا $1/73$ میکرومول بر میلیگرم پروتئین در دقیقه متغیر بود که آنالیز واریانس معنی دار بودن اختلاف

جدول (۱) فعالیت استرازی ایزوله های کلینیکی کاندیدا آلیکس در برابر ۵ نوع سوبسترا

شماره ایزوله کاندیدا آلیکس	نوع سوبسترا و میزان فعالیت استرازی در برابر آن (میکرومول بر میلیگرم پروتئین در دقیقه)			
	آلفا نفتیل استات	بتا نفتیل استات	آلفا نفتیل کاپریلات	آلفا نفتیل پالمیتات
۱	۸/۹۲	۵/۸۰	۱/۲۴	-۰/۶۴
۲	۱۹/۵۵	۱۲/۹۰	۱/۳۵	-۰/۷۱
۳	۱۲/۹۵	۷/۷۴	۱/۰۰	-۰/۴۲
۴	۱۹/۲۲	۱۲/۲۶	۱/۰۵	-۰/۵۰
۵	۱۴/۳۵	۸/۸۹	-۰/۶۷	-۰/۲۴
۶	۱۳/۰۲	۸/۶۰	-۰/۸۰	-۰/۳۰
۷	۱۵/۲	۸/۰۳	۱/۰۶	-۰/۵۲
۸	۱۴/۷۳	۷/۴۷	-۰/۷۵	-۰/۲۴
۹	۷/۴۱	۴/۹۶	-۰/۶۶	-۰/۲۹
۱۰	۱۴/۱۳	۷/۸۶	-۰/۷۸	-۰/۴۰
۱۱	۱۵/۱۶	۸/۶۴	-۰/۹۱	-۰/۳۴
۱۲	۱۵/۰۷	۸/۲۷	۱/۰۳	-۰/۵۵
میانگین	۱۴/۱۴	۸/۴۵	-۰/۹۴	-۰/۴۲
(± انحراف معیار)	(۳/۴۹)	(۲/۲۵)	(-۰/۲۲)	(-۰/۱۶)

زیرگونه‌ها انجام شده است (۲۴ و ۲۵). نتایج مطالعه حاضر نشان داد ایزوله‌های کلینیکی کاندیدا آلبیکنس از نظر فعالیت استرازی داخل سلولی در برابر هر یک از سوبستراهای بکار رفته اختلافاتی نشان می‌دهند که هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی قابل توجه است. به نظر می‌رسد این تفاوت‌ها به عنوان شاخصی برای ردیابی زیرگونه‌های این مخمر و بررسی روابط استرینی آن‌ها قابل استفاده باشد. بررسی ارتباط بین این فعالیت آنزیمی با عواملی همچون ویرولانسی و زیستگاه طبیعی ک. آلبیکنس توسط همکاران ما در حال انجام است.

References

1. Williams DW, Wilson MJ, Potts AJ, Lewis MA. Phenotypic characterisation of *Candida albicans* isolated from chronic hyperplastic candidosis. *J Med Microbiol* 2000 ; 49:199-202
2. Riviera L, Bellotti MG, Malighetti V. Morphotypes of *Candida albicans* and their associations with underlying diseases and source of samples. *New Microbiol* 1996 ;19: 335-43
3. Budak A. Epidemiology of *Candida* infection. I. Use of killer system for typing of *Candida albicans* strains. *Arch Immunol Ther Exp (Warsz)* 1990; 38: 359-67
4. Candido RC, Fischman O, Zaror L, Ito IY. [The differentiation of *Candida albicans* strains by the killer system]. *Rev Soc Bras Med Trop* 1995; 28: 321-4.
5. Rosa E, Rosa R, Pereira C, Boriollo M, Hofling J. Analysis of parity between protein-based electrophoretic methods for the characterization of oral candida species. *Mem Inst Oswaldo Cruz* 2000; 95: 801-6.
6. Nenoff P, Suss K, Flemming C, Hausteil UF. Differentiation of *Candida* strains by lectin-mediated

پتانسیل برخی از آن‌ها برای دستیابی به اهداف اپیدمیولوژیک و غیر اپیدمیولوژیک ارزیابی شده است. بعنوان نمونه می‌توان به بررسی ارتباط بین ویژگی‌های زیرگونه‌های این قارچ و مولفه‌هایی همچون منبع بیماری (۴) فرم‌های کلینیکی بیماری (۹ و ۸ و ۱۰)، منطقه جغرافیایی (۲۰ و ۳)، مقاومت دارویی (۱۵ و ۱۴ و ۱۲ و ۸)، بروز عفونت‌های بیمارستانی (۲۱ و ۴) اشاره کرد. تناقض‌های زیادی در نتایج مطالعات مختلف که با استفاده از این روش‌های انجام شده است وجود دارد و تا کنون هیچ کدام از آن‌ها ویژگی‌های لازم برای پذیرفته شدن بعنوان یک روش استاندارد تایپ کردن را نداشته اند. بنابر این معرفی ویژگی‌های ناشناخته در این پاتوژن مهم و ارزیابی پتانسیل آن برای تفکیک زیرگونه‌ها ممکن است برای رسیدن به یک روش تایپ کردن قابل قبول و استاندارد راه گشا باشد.

مطالعه فعالیت آنزیمی جنس کاندیدا با اهداف مختلف از جمله بعنوان روشی برای تایپ کردن زیرگونه‌ها مورد توجه قرار گرفته است (۲۳ و ۲۲ و ۱۸ و ۱۳). در مورد نوسان فعالیت استرازی در گونه‌های کاندیدا نیز گزارش‌های محدودی وجود دارد. Rudek کیفیت فعالیت استرازی گونه‌های کاندیدا را که اغلب از عفونت‌های انسانی جدا می‌شوند با استفاده از پلیت‌های حاوی توئین تعیین، و الگوی رسوب ناشی از واکنش اسیدهای چرب آزاد شده از توئین با یونهای کلسیم محیط را برای تشخیص برخی از گونه‌ها مفید گزارش نمود (۲۴) و Tsuboi نشان داد که گونه‌های ک. آلبیکنس یک استراز خارج سلولی ترشح می‌کنند که میزان آن در گونه‌های پاتوژن بیشتر است (۲۵).

مطالعه قبلی ما نشان داده بود که ک. آلبیکنس دارای نوعی فعالیت استرازی درون سلولی است که قبلاً گزارش نشده است (۱۹). در آن مطالعه برخی از خصوصیات این فعالیت آنزیمی را مورد بررسی قرار دادیم. هدف مطالعه حاضر آن بود تا نوسان این فعالیت آنزیمی را در تعدادی از ایزوله‌های این مخمر بیماری‌زا بررسی نماید تا پتانسیل آن به عنوان یک روش تایپ کردن ارزیابی گردد. طبق اطلاعات ما این اولین مطالعه‌ای است که فعالیت استرازی داخل سلولی را به عنوان فاکتوری برای تفکیک زیرگونه‌های ک. آلبیکنس مورد بررسی قرار می‌دهد در حالی که مطالعات معدود قبلی به بررسی استرازهای ترشحی اختصاص دارد و با هدف تفکیک گونه‌ها و نه

- Candida albicans*. J Med Vet Mycol 1986; 24: 415-7.
14. Wu T, Wright K, Hurst SF, Morrison CJ. Enhanced extracellular production of aspartyl proteinase, a virulence factor, by *Candida albicans* isolates following growth in subinhibitory concentrations of fluconazole. Antimicrob Agents Chemother 2000; 44: 1200-8.
 15. Cowen LE, Sirjusingh C, Summerbell RC, Walmsley S, Richardson S, Kohn LM, Anderson JB. Multilocus genotypes and DNA fingerprints Do not predict variation in azole resistance among clinical isolates of *Candida albicans*. Antimicrob Agents Chemother 1999; 43: 2930-8.
 16. Annemarie Borst and Ad C. Fluit. High levels of hydrolytic enzymes secreted by *Candida albicans* isolates involved in respiratory infections. J Med Microbiol 2003; 52: 971-4.
 17. Schreiber B, Lyman CA, Gurevich J, Needham CA. Proteolytic activity of *Candida albicans* and other yeasts. Diagn Microbiol Infect Dis 1985; 3: 1-5.
 18. Bernhardt H, Zimmermann K, Knoke M, Schwesinger G. [Enzymatic activities of *Candida albicans* strains from different locations]. Mycoses 1991; 34: 69-71.
 19. Riazipour M, Khosravi AR, Mousavi L, Lotfi A, [Esterase activity in *Candida albicans* and some of its properties]. Kowsar Med J 2005; 10: 191-200.
 20. Budak A. Epidemiology of *Candida* infection. III. A proposal for a new typing system for *Candida albicans* strains. Arch Immunol Ther Exp (Warsz) 1990; 38: 379-85.
 21. Tanaka K. Strain-relatedness among different populations of the pathogenic yeast *Candida albicans* analyzed by DNA-based typing methods. Nagoya J agglutination kinetics. Mycoses 2000; 43:101-7.
 7. Berenguer J, Diaz-Guerra TM, Ruiz-Diez B, Bernaldo de Quiros JC, Rodriguez-Tudela JL, Martinez-Suarez JV. Genetic dissimilarity of two fluconazole-resistant *Candida albicans* strains causing meningitis and oral candidiasis in the same AIDS patient. J Clin Microbiol 1996 ;34: 1542-5.
 8. Boerlin P, Boerlin-Petzold F, Goudet J, Durussel C, Pagani JL, Chave JP, Bille J. Typing *Candida albicans* oral isolates from human immunodeficiency virus-infected patients by multilocus enzyme electrophoresis and DNA fingerprinting. J Clin Microbiol 1996;34:1235-48.
 9. Mathaba LT, Paxman AE, Ward PB, Forbes DA, Warmington JR. Genetically distinct strains of *Candida albicans* with elevated secretory proteinase production are associated with diarrhoea in hospitalized children. J Gastroenterol Hepatol 2000 ;15: 53-60.
 10. Pinto de Andrade M, Schonian G, Forche A, Rosado L, Costa I, Muller M, Presber W, Mitchell TG, Tietz HJ. Assessment of genetic relatedness of vaginal isolates of *Candida albicans* from different geographical origins. Int J Med Microbiol 2000; 290: 97-104.
 11. Xu J, Mitchell TG, Vilgalys R. PCR-restriction fragment length polymorphism (RFLP) analyses reveal both extensive clonality and local genetic differences in *Candida albicans*. Mol Ecol 1999; 8: 59-73.
 12. Xu J, Ramos AR, Vilgalys R, Mitchell TG. Clonal and spontaneous origins of fluconazole resistance in *Candida albicans*. J Clin Microbiol 2000; 38: 1214-20.
 13. Williamson MI, Samaranayake LP, MacFarlane TW. Phospholipase activity as a criterion for biotyping

Med Sci 1997; 60: 1-14.

22. Krzeminska-Jaskowiak E, Pietkiewicz K, Ozdowska B. [Utilization of enzymatic activity in strains of *Candida* isolated from the vagina for typing and evaluation of pathogenicity]. *Med Dosw Mikrobiol* 1994; 46: 225-31.

23. Sono E, Masuda T, Takesako K, Kato I, Uchida K, Murayama SY, Yamaguchi H. Comparison of secretory acid proteinases from *Candida tropicalis*, *C. parapsilosis* and *C. albicans*. *Microbiol Immunol* 1992; 36: 1099-104.

24. Rudek W. Esterase activity in *Candida* species. *J Clin Microbiol* 1978; 8: 756-9.

25. Tsuboi R., Komatsuzaki H., Ogawa H, Induction of an extracellular esterase from *Candida albicans* and some of its properties. *Infec Immun* 1996: 2936-40.

